

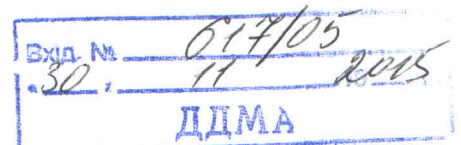
До спеціалізованої вченої ради Д 12.105.03 у
Донбаській державній машинобудівній
академії Міністерства освіти і науки
України

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Шевцової Ольги Олегівни за темою:
«Державне регулювання довгострокового економічного
розвитку старопромислових регіонів України»,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук за спеціальністю
08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Актуальність обраної теми дослідження

Старопромислові регіони як елементи економічної системи національного рівня посідають особливе місце. Концентрація галузей важкої промисловості, високий ступінь зношеності основних фондів підприємств, невідповідність їх техніко-технологічного рівня світовому при значній орієнтації на зовнішній ринок, усталений суперечливий імідж проблемно-депресивних у соціальному й екологічному плані, які є характерними для територій цієї категорії і які значною мірою визначають динаміку і тенденції розвитку економіки країни в цілому, вимагають формування державних програм регулювання національної економіки з урахуванням визначених особливостей старопромислових регіонів. Нагальна проблема забезпечення їх довгострокового економічного розвитку в системі державного регулювання національної економіки потребує пошуку нових підходів і методів впливу на специфічні економічні процеси на рівні регіону. Ситуація ускладнюється низьким потенціалом адаптації територіально-господарських комплексів старопромислових регіонів до умов ринкового господарювання, що призводить до зниження рівня конкурентоспроможності національної економіки, особливо у базових галузях економіки, недостатньою розвиненістю ринкових інструментів і важелів економічного регулювання.

Зважаючи на це, тему дисертаційного дослідження Шевцової Ольги Олегівни, у якому поставлено і вирішено актуальне науково-практичне завдання щодо поглиблення теоретичних положень, удосконалення методичних підходів і організаційних засад довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів України в системі регулювання національної

економіки з урахуванням особливостей розвитку їх територіально-господарських комплексів і з застосуванням принципів, інструментів і технологій територіального маркетингу, слід визнати актуальною і своєчасною.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки, пропозиції й рекомендації, викладені в дисертації, є науково обґрунтованими та базуються на достовірному матеріалі. Теоретичною та методологічною основою дослідження є ключові положення економічної теорії, теорії державного і стратегічного управління, основоположні принципи регіоналістики і територіального маркетингу, теоретико-методологічні доробки вітчизняних і зарубіжних вчених, які розробляли засади та окремі питання державного регулювання національної економіки, маркетингу територій, державного програмування економічного розвитку.

Методологія теоретичних та практичних досліджень включає широкий спектр підходів і методів, які надають системне осмислення сутності процесу регулювання довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів в системі державного регулювання національної економіки. У дисертаційній роботі коректно використані сучасні наукові методи дослідження, зокрема, методи статистичного й економічного аналізу, порівняння – у процесі діагностики стану і закономірностей економічного розвитку старопромислових регіонів України; метод аналізу ієрархій – у процесі обґрунтування цілей і формування державних і державних цільових програм розвитку економіки; методи структурної композиції, синтезу – при формуванні концептуальних положень державного регулювання довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів.

Достовірність наукових результатів забезпечується опрацюванням значного обсягу фактичних, статистичних і аналітичних матеріалів. Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові документи, дані Державної служби статистики України, що відображають галузеву і територіальну структуру економіки України, матеріали міжнародних та українських наукових конференцій, інформаційні ресурси мережі Інтернет, результати особистих досліджень автора.

Основні наукові результати дисертації і ступінь їх наукової новизни

Основним науковим результатом дисертації Шевцової О.О. є теоретико-методичне обґрунтування удосконалення державного регулювання довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів України в системі державного регулювання національної економіки на основі урахування

особливостей їх розвитку і використання принципів, інструментів і технологій територіального маркетингу.

В дисертації *розвинуто* теоретико-методичні підходи до державного регулювання економіки країни на засадах економічного розвитку її регіонів як основи національної економічної системи, визначено місце Державної регіональної економічної політики України, державних та державних цільових програм як інструментів її реалізації в системі регулювання економіки країни на основі поєднання механізмів державного регулювання і ринкового саморегулювання економічних систем старопромислових регіонів з використанням принципів та інструментарію територіального маркетингу (с. 34, 53-58);

надано подальшого розвитку понятійному апарату економічної науки шляхом уточнення поняття «старопромисловий регіон» як територіально-господарського комплексу, історично сформованого обмеженою кількістю провідних галузей індустріальної економіки на основі застосування стандартизованих технологій виробництва продукції, з жорсткою економічною і виробничою структурою, які не відповідають наявним вимогам структурної перебудови національної економіки в період переходу до економіки постіндустріального типу (с. 58-73);

розвинуто теоретико-методичний підхід до державного регулювання національної економіки за рахунок доповнення системи показників економічного розвитку її регіональних підсистем інтегральним показником урбанізованості територіально-господарського комплексу (с. 95-96);

удосконалені методичний підхід до визначення стану економічного розвитку регіонів України шляхом обґрунтування методичних положень розрахунку інтегрального показника УТГК (с. 102-104) і методичне забезпечення обґрунтування комплексу цілей державних і державних цільових програм економічного розвитку України з урахуванням особливостей територіально-господарських комплексів старопромислових регіонів на основі застосування методу аналізу ієрархій (с. 109-129);

В роботі *вперше* запропоновані концептуальні положення державного регулювання довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів України в системі державного регулювання національної економіки, які спрямовані на поєднання механізмів державного регулювання і ринкового саморегулювання регіональної економічної системи на основі застосування принципів, інструментів і технологій територіального маркетингу (с. 133-150) і *удосконалено* комплекс інструментів реалізації державних і державних цільових програм розвитку національної економіки шляхом доповнення інструментарієм територіального маркетингу, зокрема: позиціонування регіону, маркетинг іміджу і територіальний брендінг (с. 151-171).

Теоретична цінність і практична значущість результатів дисертації

Теоретичне значення результатів дослідження полягає у обґрунтуванні Шевцовою О.О. концептуальних засад державного регулювання довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів України в системі державного регулювання національної економіки. Наукове значення має здійснене автором поглиблення теоретичних уявлень про старопромисловий регіон як підсистему національної економіки на основі уточнення цього поняття.

Практичну цінність мають методичні здобутки автора, зокрема, розрахунку інтегрального показника УТГК, а також запропонований комплекс інструментів реалізації державних і державних цільових програм розвитку національної економіки з використанням положень територіального маркетингу.

Практичне значення сформульованих у дисертації результатів і пропозицій підтверджене їх використанням у діяльності Артемівської міської ради Донецької області (довідка про впровадження від 12.02.2015 № 01-56) і у навчальному процесі у Донбаській державній машинобудівній академії МОН України (довідка про впровадження від 29.01.2015 № 035-05/41).

Повнота викладення основних наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях та їх апробація

Сформульовані в дисертації теоретичні положення і практичні рекомендації достатньо повно відображені в публікаціях. За темою дисертації автором опубліковано 11 наукових праць загальним обсягом 4,90 д.а. (особисто авторові належить 4,75 д.а.), з них 7 статей у фахових журналах та збірниках наукових праць і 4 публікації у матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження доповідались автором і обговорювались протягом 2010-2014 років на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Зіставлення змісту автореферату та дисертації Шевцової О.О. свідчить про ідентичність структури, логіки подання матеріалу, основних положень і висновків. Автореферат роботи відображає зміст дослідження і не містить інформації, відсутньої в дисертації.

Мова дисертації характеризується науковим стилем і чіткістю формулювань.

Дискусійні положення, що містяться у дисертаційній роботі

По дисертаційній роботі необхідно надати такі зауваження.

1. У пункті 1.2 автор висвітлює зарубіжний досвід державного регулювання економічного розвитку з урахуванням стану економіки регіонів, проте не акцентує увагу на особливостях світової практики регулювання старопромислових регіонів, але саме засади державного регулювання їх довгострокового економічного розвитку є предметом дисертаційного дослідження.

2. При обґрунтуванні методичних положень оцінювання інтегрального показника урбанізованості територіально-господарських комплексів (с. 104) автору слід було б визначити інтервали значень показника, які у подальшому визначаються як слабкий, середній і високий рівень УТГК.

3. На стор. 162 запропоновано принципи регіонального маркетингу використовувати як вихідний пункт при розробці спеціальних державних цільових програм регулювання економічного розвитку старопромислових регіонів. Але робота виграла б, якби автор більше уваги приділив розкриттю змістового наповнення цих принципів щодо конкретного регіону.

4. На стор. 111 викликає сумнів ствердження автора, що «Уряд в цьому процесі виступає безпосереднім учасником відносин з регіонами, головним чином, у фінансовій сфері». Необхідно звернути увагу автора на той факт, що уряд визначає найважливіші вектори політики, це орган універсальної компетенції, що здійснює виконавчу і розпорядницьку владу в країні. І саме виконавча та розпорядницька влада є значно ширшою, ніж участь у фінансовій сфері.

5. При обґрунтуванні положень щодо використання таких маркетингових інструментів, як позиціонування регіону, маркетинг іміджу і територіальний брендінгу у процесі реалізації державних і державних цільових програм розвитку національної економіки автору слід було б приділити більше уваги принципам і підходам до організаційного й інформаційного забезпечення механізмів реалізації ДП і ДЦП.

Проте наявність зазначених дискусійних моментів не знижує наукової цінності дисертації Шевцової Ольги Олегівни та її позитивної оцінки.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Дисертація Шевцової Ольги Олегівни на тему: «Державне регулювання довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів України» є самостійною завершеною роботою, що виконана на актуальну тему, містить наукові положення, результати і висновки, що мають вагоме теоретичне й практичне значення та в сукупності вирішують важливе наукове завдання

забезпечення довгострокового розвитку старопромислових регіонів в системі державного регулювання розвитку національної економіки.

Зміст дисертаційної роботи викладений логічно, грамотно із застосуванням засобів наукової мови. Положення висновків і пропозицій відповідають тексту дисертації і поставленій меті. Вони є обґрунтованими, достовірними та містять наукову новизну. Оpubліковані наукові праці повністю розкривають основний зміст дисертації.

Виходячи з вищевикладеного, дисертаційна робота Шевцової Ольги Олегівни на тему: «Державне регулювання довгострокового економічного розвитку старопромислових регіонів України» відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри фінансів
Національного аерокосмічного
університету імені
М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний
інститут» МОН України

Н.І. Ісаєва

*Підпис завідувача
вченої секретаріату*

Т.Л. Цепляева